

Jerusalem den 14 december 2012

Kära vänner!

När jag senast skrev till er upplevde vi höstens stora högtider. Det var varmt och ymnigt, en otrolig färgprakt av frukter och grönsaker.

Visserligen finner man berg av allehanda citrusfrukter i marknadsständerna nu också, och för några dagar sedan såg jag de första färska jordgubbarna. Men hösten har övergått i vinter även här. Redan före fem på eftermiddagen är det mörkt, nätterna är kalla och vinterregnen har tvättat bort dammet från ett halvårs torka och börjat fylla Gennesarets sjö och landets vattenreservoarer.

Jordgubbar i december. (Foto: Göran Larsson ©)

Berget Hermons hjässa längst uppe i norr har vitnat. Därför heter detta berg på arabiska *Djabal e-Sheikh* som betyder "Den gamles berg". Närmare än så kommer vi väl inte en vit jul, även om vi för många år sedan upplevde ett ymnigt snöfall på julafton här i Jerusalem.

Här firas nu chanukka, "tempelinvigningsfesten", som också kallas chag urim, "ljusfesten" och som pågår i åtta dagar. När detta skrivs tänder mina judiska grannar det sjunde chanukkaljuset. Igår firade vi som vanligt Lucia på Svenska teologiska institutet med Luciatåg, kaffe med lussekatter och pepparkakor, och kvällen avslutades sedan med en vesper i vårt kapell.

Människor som på olika sätt har svensk anknytning fyllde institutet till

bristningsgränsen. Och de i sin tur hade med sig vänner och bekanta - inte minst barnfamiljer - som kom för att se, höra och smaka på det som förkroppsligar så mycket av den svenska adventstidens glädje och ljus när vintermörkret kring oss står.

Annars märks inte julen så mycket utåt i ett land som detta, där de kristna bara utgör omkring två procent. Dessutom är det endast katoliker och protestanter som firar jul den 25 december, medan den ortodoxa kyrkotraditionen, som de flesta kristna här i landet tillhör, har en annan kalender och firar jul när vi firar trettendedag jul, alltså den 6 januari. Själv stannar jag kvar här och är ansvarig för helgens gudstjänster. Till Sverige kommer jag först den 9 januari och då av en särskild anledning som jag nu gärna vill berätta lite om.

Som jag nämnde i mitt förra nyhetsbrev ordnar Judiska Museet i Stockholm en utställning över temat "Juden Jesus". Den invigs den 13 januari och öppnas för allmänheten dagen därpå. Sedan kommer den att fortsätta under hela våren. Denna utställning är unik. Det är första gången i Sverige som judar på detta sätt presenterar en bild av Jesus från Nasaret och hans judiska värld. Själv kan jag inte låta bli att tänka på allt det positiva som hänt i relationen mellan judar och kristna under de 40 år som förflutit sedan jag som ung student på Svenska teologiska institutet här i Jerusalem för första gången mötte judar av kött och blod och upplevde judendomen sådan den är och inte sådan jag trodde den vara.

Redan då började en judisk Jesus bli en levande verklighet för mig, och snart blev jag också medveten om att både judar och kristna haft svårt för att ta Jesu judiskhet på allvar. Kristna har kanske upplevt att han därigenom tas ifrån dem och judar att han kommer för nära. Från båda sidor har därför ofta en mur byggts upp där Jesus och Nya testamentet blivit den

stora skiljemuren för ömsesidigt avståndstagande och förakt. Ibland har kristna definierat sådant i Bibeln som är svårt såsom "judiskt", medan de har tagit monopol på exempelvis kärleksbudet trots att det står i mitten av Moseböckerna (3 Mos 19:18) och utgör sammanfattningen av den mänskliga etiken enligt judendomen. Jesus har inte sällan lyfts ut ur sin judiska samtids och nästan rentav förklarats "kristen" i motsättning till "judisk". Kort sagt, Jesus fick bli den som inte bara reformerade utan också revolterade mot sin samtids judendom.

Tragiskt nog kom alltså tron på Jesus ofta att leda till förakt för Jesu egen judiska tro och för det folk bland vilket han levde, verkade och dog. En av de djupaste rötterna till fördomar, misstroende och missaktning mellan judar och kristna är alltså brist på kunskap om Jesu judiska värld. Utställningen om den judiske Jesus fyller därför ett stort behov - historiskt, religiöst, kulturellt, bibliskt, teologiskt och inte minst medmänskligt.

I samband med utställningen publiceras en omfattande och rikt illustrerad utställningskatalog på 122 sidor med engelsk översättning, vars artiklar på olika sätt belyser det land och de miljöer och människor som var Jesu egna. Här finns bidrag av Åke Bonnier, Tord Fornberg, Kristian Göransson, Karin Hedner Zetterholm, Morton Narrowe och museichefen Yvonne Jacobsson. Själv har jag skrivit två artiklar, en om Jesu judiska liv från vaggan till graven och en om judisk Jesusforskning.

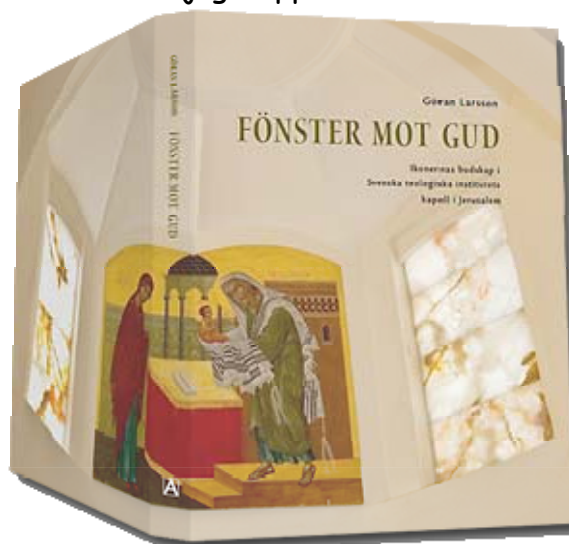
Under våren kommer också föreläsningar och seminarier att ordnas på Judiska Museet med teman som berör "Juden Jesus". Ett par av dessa finner ni i programmet för mitt Sverigebesök sist i detta brev, och mera information kommer att finnas på Judiska Museets hemsida, www.judiska-museet.se. Vi hoppas att denna utställning ska nå ut till många och förmedla kunskap och inspiration till fortsatt fördjupning, inte minst till skolklasser och människor för vilka Bibelns värld kanske upplevs som otidsenlig och ointressant. Gör gärna ett besök på Judiska Museet på Hälsingegatan 2 (vid Odenplan) när ni kommer till Stockholm!

Som tidigare meddelats kommer Sonia Schlossman och jag att hålla i två kunskapsresor nästa vår - till *Sicilien* den 27 april-4 maj och till *Rom* den 6-11 maj. För information: Ulla Terling, ulla.terling@comhem.se; tel. 08-58036776. Se också Sonia Schlossmans hemsida www.romajudaica.nu.

Så har Jubileumsfonden tillryggalagt ännu ett verksamhetsår. Med glädje och tacksamhet kan vi konstatera att vårt kontaktnät ständigt växer. Detta rundbrev som för inte så många år sedan gick ut till 400 personer har idag 4000 adressater. Jag hoppas att ni känner att det betyder mycket för mig att våra vägar har mötts, och att vi på detta enkla sätt kan upprätthålla kontakten.

Vi brukar inte skriva om den ekonomiska situationen och vädja om hjälp, men kanske får vi göra ett undantag denna gång. Julen är givandets särskilda tid, och precis som många organisationer känner även vi av att vi lever i besparingstider. Utgifterna blir inte mindre med åren. Bara själva utskicket av ett nyhetsbrev kostar över 10000 kronor. Jag håller nu på med ännu en bok för Jubileumsfondens skriftserie som jag hoppas ska bli lika vacker som den förra boken, *Fönster mot Gud*. Men tryckkostnaderna blir hela tiden högre, och för detta och mycket annat behöver vi hjälp eftersom vårt arbete helt och hållet bärs upp av frivilliga gåvor.

Ett sätt att ge sitt stöd och medverka till att vårt budskap når ut är att sprida de böcker vi publicerat. Varför inte låta någon av dem få bli en gåva till jul eller nyår? Böckerna skickas ut omedelbart så snart beställningen nått vår bokdistributör Anita

Taranger, Oxelgatan 26,
565 33 Mullsjö, anita.taranger@hotmail.com, tel. 0392-36021 eller 070-2554200. Här är listan på böckerna; det reducerade priset inkluderar frakt (inbetalningskort bifogas):

- Zvi Kolitz, *Jossel Rakovers samtal med Gud* (2003, 2005), 100 kronor.
- Göran Larsson, *Tid för Gud: Judiska och kristna perspektiv på de judiska högtiderna* (2006), 140 kronor.
- Göran Larsson, *Uppbrottet: Andra Moseboken i judisk och kristen tradition* (2007), 180 kronor.
- Göran Larsson, *Fönster mot Gud: Ikonernas budskap i Svenska teologiska institutets kapell i Jerusalem* (2011), 120 kronor.

Å mina egna och styrelsens vägnar tackar jag nu av hjärtat för att ni gjort ännu ett verksamhetsår möjligt!

Många varma hälsningar från Jerusalem med önskan om en ljus och glädjeric högtid och ett riktigt gott nytt år!

Er tillgivne

Göran Larssons jubileumsfond för judisk-kristna relationer:
Adress i Israel: Hatekufa 17/4, 92628 Jerusalem
tel. 00972-2 648 1979 eller 00972-50 685 0346 (mobil)
Adress i Sverige: Lunden, 519 94 Björketorp, tel. 0730-949504

E-postadress: goran.larsson@judiskkristnarelationer.se
Hemsida: www.judiskkristnarelationer.se

PlusGiro (Postgiro) 195 85 45-4
Bankgiro 5374-4249

Reseprogram januari-februari 2013

Januari:

- Tisdag 15 -Föredrag på Bjärka-Säby kl.15.Peter Halldorf, silentium@beta.telenordia.se
-Föredrag i Norrköpings synagoga, Bråddgatan 12, kl. 19.
Lotta Jansson, Lotta.Jansson@lio.se, 013-213430.
- Torsdag 17 Föredrag i Blåsutkyrkan, Öxneredsvägen 40, Vänersborg, kl. 18.30.
Håkan Dafgård, hakan.dafgard@svenskakyrkan.se,
0521-265501 eller 0520-35558.
- Fredag 18 Föredrag på Kyrkans Hus, Mellerud, kl.15.
Marit Järbel, marit.jarbel@svenskakyrkan.se, 0530-36221 eller
0706-181710.
- Lördag 19 Ekumenisk helg i Mullsjö. Föredrag i Mullsjö missionskyrka,
Havstenschultvägen 4,
kl. 15 och kl. 17. Anita Taranger, anita.taranger@hotmail.com; 0392-36021.
- Söndag 20 Högmässa i Nykyrke kyrka, Nykyrkevägen, Mullsjö, kl. 11.
- Tisdag 22 Föredrag i Missionskyrkan, Nygatan 7, Örnsköldsvik, kl. 19.
Margareta Nordlund, margareta.nordlund@oviknet.com,
0663-10764, 070-6996217.
- Onsdag 23 Föredrag i Hedlundakyrkan, Skolgatan 2, Umeå, kl. 19.
Inger Cullman, ingercullman@hotmail.com , 073-0250206.

- Torsdag 24 Föredrag i Luleå, Samfundet Sverige-Israel, kl. 18. För information om lokal: Inga-Lill Sundström, inga-lill.sundstrom@telia.com, 0920-80161, 070-6799448.
- Fredag 25 Kyrkhelg i Hertsökyrkan, Hertsötorget 16-18, Luleå, kl. 18. Margareta Granström, margareta.granstrom@bredband.net, 070-3450922.
- Lördag 26 Föredrag i Hertsökyrkan kl. 10-12, 14-16 samt helgsmål och föredrag kl. 18.
- Söndag 27 -Högmässa kl. 11 i Hertsökyrkan. Föredrag efteråt.
-Föredrag i Sörbykyrkan, Antnäs, kl. 18.
Inga-Lill Sundström, inga-lill.sundstrom@telia.com, 0920-80161, 070-6799448.
- Tisdag 29 - Torsdag 31: Fortbildning och fördjupning för präster, medarbetare och andra intresserade på Lärjungagården i Torestorp. Information och anmälan senast 17 januari: larjungagarden@telia.se, 0320-55840 eller 0320-81514.

Februari:

- Söndag 3 Kyrksöndag i St. Pauli, Göteborg: Högmässa kl. 11. Föredrag efteråt i St.Pauligården. Carl Magnus Adrian, carlmagnus.adrian@svenskakyrkan.se, 031-7318045.
- Tisdag 5 Föredrag på Judiska Museet, Hälsingegatan 2, Stockholm, kl. 19. Yvonne Jacobsson, yvonne@judiska-museet.se, 08-55773561, 0703-102028.
- Onsdag 6 - Torsdag 7: Bibel- och predikoforum på Fjellstedtska skolan, Linnégatan 1, Uppsala. Tema: Att predika i fastan. Information och anmälan: <http://www.fjellstedtska.se/?id=49> ; Leif Nordenstorm, leif.nordenstorm@fjellstedtska.se; 018-161102, 0708-146775. Endast 10 platser kvar.
- Fredag 8 Föredrag tillsammans med musikedirektör Nils Larsson i Betlehems kyrkan, Rehngatan 20, 6 tr., Stockholm, kl. 18. Tor Carlid, tor.carlid@dagen.se, 08-7987649.
- Söndag 10 Fördjupningsdag i Betlehems kyrkan, Stockholm, kl. 15.30-19.00. Tor Carlid, tor.carlid@dagen.se, 08-7987649.
- Måndag 11 Föredrag på Kristet Center, Pionjärgatan 1, Örebro. Per-Åke Eliasson, info@kristetcenter.se, 019-325007 eller 325008.
- Tisdag 12 -Studiedag kring utställningen "Juden Jesus" på Judiska Museet, Hälsingegatan 2, Stockholm, kl. 9-15. För information: Helene Egnell, helene.egnell@svenskakyrkan.se, 08-50894009. Anmälan via <http://boka.svenskakyrkan.se/GroupRegistrationForm.aspx?id=1732>.

-Föredrag i Årsta kyrka, Bråviksvägen 47, Årsta, kl. 14 (T-bana Gullmarsplan och buss 160 till Årsta torg, eller pendeltåg till Årstaberget samt buss 160 till Årsta torg).

Ulf Philipsson, ulf.philipsson@svenskakyrkan.se, 08-55613334.

- Onsdag 13 Föredrag i Pingstkyrkan, Västra Kvarngatan 52, Nyköping, kl. 19.
Sven Gunnar Roos, info@filadelfianykoeping.se, 070-6620910.
- Torsdag 14 Föredrag i Kilagården (vid Kila kyrka, Väg 800 mellan Jönåker och Stavsjö),
kl. 13-16.30. Ingegerd Harrysdotter,
ingegerd.harrysdotter@svenskakyrkan.se, 070-2651657.
- Söndag 17 Högmässa i Ytterby kyrka kl. 10. Föredrag efteråt i församlingshemmet.
Tord Nordblom, tord.nordblom@svenskakyrkan.se, 070-6572469.
- Måndag 18 Föredrag i Surteby församlingshem, Björketorp, kl. 19.
Ingvar Häggander; ingvar.haggander@svenskakyrkan.se, 0301-40790.

Om något är oklart, går det bra att kontakta de personer som står angivna vid de olika programpunkterna.